

Ouders in het debat over de lerarenloopbaan

Minister van Onderwijs Pascal Smet praat al geruime tijd met de onderwijspartners over de loopbaan van leraren. Om degelijk onderwijs te bieden moet een school immers beschikken over goede leraren. Zij zijn de spilfiguur in het dagelijks schoolgaan van onze kinderen. Het debat wordt in stilte gevoerd opdat er zonder voorafnames gepraat zou kunnen worden.

De stem van ouders wordt op dit moment niet gehoord in het debat. Aan de ene kant respecteren we de rol van onderwijsverstrekkers en vakbonden als primaire betrokkenen, maar aan de andere kant willen we toch de bezorgdheden van ouders kenbaar maken. Het is in het grootste belang van onze kinderen en jongeren dat er bekwame leraren voor de klas staan. Niet alleen om kwaliteitsvol onderwijs te bieden maar ook om een uitnodigend leer- en leefklimaat te scheppen.

Om enkele aandachtspunten van ouders weer te geven, maken we gebruik van (een deel van) het beroepsprofiel van de leraar van 2007.

De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen

De VCOV twijfelt er niet aan dat de lerarenopleidingen bekwame leraren afleveren, maar dit neemt niet weg dat zij zich verder dienen te professionaliseren. Het gaat om meer dan het volgen van studiedagen: leraren moeten werkelijk opgeleid worden in nieuwe inzichten en didactische werkvormen en de nodige ondersteuning krijgen om die te implementeren in de praktijk.

We plaatsen hier meteen een praktische kanttekening bij: het vraagt heel wat organisatie en flexibiliteit van collega's om een leraar klasvrij te maken in functie van opleiding. De gevolgen voor de leerlingen moeten zo minimaal mogelijk blijven (cfr. studie, klassen samen zetten...). We zijn er ons van bewust dat dit niet eenvoudig is.

De leraar als opvoeder

De relatie gezin – school is een bijzonder actueel thema. De VLOR-publicatie 'Gezin en school' getuigt van de verschuivingen in het wederzijds verwachtingspatroon. De grenzen worden steeds vager en hierdoor kan een spanningsveld ontstaan. Wat verwachten school en ouders van elkaar en in welke mate?

In deze context vinden we het belangrijk dat toekomstige leraren voorbereid worden op hun vormende en opvoedende rol in onze interculturele maatschappij. Het publiek van de lerarenopleiding vormt geen afspiegeling van die maatschappij: er zijn weinig allochtone studenten en studenten uit de lagere sociale klassen (onder de studenten hoger secundair onderwijs). Ook de vrouwelijking van het lerarenkorps is een vaststelling die uitnodigt tot reflectie. Het gegeven alleen al is op zich maatschappelijk niet representatief.

Daarom pleit de VCOV ervoor dat intercultureel opvoeden geïntegreerd aan bod komt. Projecten, themadagen e.d. zijn nuttig, maar ze lijken ons allerm minst een voldoende voorbereiding op de reële klaspraktijk.

De leraar als inhoudelijke expert

De leraren die de grootste indruk op leerlingen en hun ouders achterlaten, zijn vaak diegenen die 'het' hebben. Het lesgeven zit hen in het bloed, ze beschikken over een onnoemlijk talent en feeling om hun leerlingen te begeisteren. Uiteraard is een passie voor het lesgeven niet voldoende om kwaliteitsvol onderwijs te kunnen bieden. Het handelen van een leraar moet wel degelijk gekaderd worden in een groter pedagogisch en didactisch geheel.

In het secundair onderwijs is een grondige vak kennis essentieel om jongeren te enthousiasmeren en uit te dagen. Vanaf de tweede graad, en zeker in de derde graad, vindt de VCOV dat er vakexperts in de klas moeten staan. We zijn niet blind voor het tekort aan experts in sommige vakken, maar hopen dat de gesprekken rond de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep soelaas brengen. Pragmatische motieven mogen niet alleen aan de basis liggen van de keuze voor de lerarenopleiding. Passie voor het lesgeven en het vak op zich moeten nog altijd de bovenhand hebben. In het licht hiervan moeten de leraren-studiekeuzebegeleiders, die zelf ervaringsdeskundigen zijn, een gezond studiekeuzeproces bewaken, samen met het CLB.

In verband met de instroom willen we de problematiek van het opleidingsniveau van de kandidaat-leraren niet uit de weg gaan. Met name het gebruik van het Standaardnederlands stemt ouders tot ongerustheid. Al te vaak lijken de leraars zelf onze taal niet voldoende te beheersen. De spreekwoordelijke lat moet niet alleen voor onze leerlingen, maar zeker ook voor de leraars hoog liggen. Kan de lerarenopleiding dat vandaag waarmaken? Zelfs in tijden van onheilspellende berichtgeving over het lerarentekort moet de professionaliteit van de afgestudeerde leraars gegarandeerd blijven.

De leraar als organisator

Leraren hebben tijdens hun opleiding deskundigheid verworven inzake klasmanagement. We kunnen echter niet ontkennen dat de ene leraar hier al meer getalenteerd in is dan de andere. Niet alleen aanleg speelt een rol, maar ook het opdoen van ervaring en leren van anderen. Daarom pleit de VCOV ervoor dat leraren in opleiding zo veel mogelijk praktijkervaring kunnen opdoen en, eens ze aan de slag zijn, ook kunnen leren van hun (meer ervaren) collega's. De begeleiding van startende leraren is een heet hangijzer op dit vlak. De uitgroei baan van een oudere en ervaren leraar kan (gedeeltelijk) bestaan uit de begeleiding van deze startende leraren. Het is een feit dat professionele coaching garanties biedt naar de toekomst van een deskundig en gezagvol leraar.

Een voorname zorg van ouders is het toezicht tijdens de pauzes. Hoewel het officieel geen opdracht is voor een leraar, wil de VCOV het toch onder de aandacht brengen. De praktische en veilige organisatie van het schoolleven, toiletbezoek van kleuters, het voorkomen van pesterijen... het zijn zaken die belangrijk zijn voor ouders en waarvoor gerekend wordt op de school. Toezichthoudende leraren kunnen hier, samen met het ondersteunend personeel, een belangrijke en preventieve rol in spelen.

De leraar als innovator en onderzoeker

Het is eigen aan een bekwame leraar om zijn of haar eigen handelen positief kritisch in vraag te kunnen stellen. Leraren zouden nog meer dan vandaag hun deuren moeten openstellen voor collega's en in (vak)werkgroepen nieuwe inzichten moeten kunnen vergaren. Door intervisie en terugkoppeling kunnen bijscholingen werkelijk renderen in de klaspraktijk.

De VCOV vraagt bijzondere aandacht voor de rol van de leraar als innovator en onderzoeker om ervoor te zorgen dat de lerarenloopbaan uitdagend en boeiend blijft, ook (en misschien zeker) wanneer het einde van hun professionele carrière in zicht komt. Scholen moeten daarom de nodige faciliteiten kunnen blijven voorzien, zowel wat betreft infrastructuur als wat betreft nascholingsmogelijkheden.

De leraar als partner van de ouders

Als ouderkoepel ligt het communiceren met en betrekken van ouders ons uiteraard nauw aan het hart. We zijn heel blij met de zorg die momenteel besteed wordt aan slechtnieuwsgesprekken, omgaan met diverse gezinsvormen... in de lerarenopleiding. De praktijk leert dat communicatie als essentieel onderdeel van de basisopleiding van iedere leraar broodnodig is. Nog te vaak loopt de relatie gezin – school mis door een slechte communicatie. Ouders moeten werkelijk gezien worden als partners. Dat dit een wederzijds engagement vraagt is evident.

Vele leraren zijn samen met ons overtuigd van het belang van ouderbetrokkenheid. Zij nemen gerichte acties om alle ouders te bereiken bij het klas- en schoolgebeuren. We zien ook schitterende initiatieven ontstaan uit de samenwerking tussen schoolteam en de georganiseerde ouderwerking op school. Hier varen in de eerste plaats de leerlingen zelf wel bij. Maar niet overal loopt het zo vlot... De VCOV zal zich blijven inzetten opdat ouders werkelijk partners worden van de school.

De leraar als lid van een schoolteam

Het team van vakleraren moet op de eerste plaats zorgen dat leerlingen de leerplandoelstellingen van het gevolgde leerjaar bereiken. Indien dit niet naar wens verloopt of als een leerling meer uitdaging nodig heeft, dan heeft hij recht op remediëring of uitbreiding/verdieping van de leerstof. Wanneer het leertraject van een leerling bemoeilijkt wordt, is het zorgbeleid op school van groot belang. Niet elke leraar is immers een zorgleraar, maar elke leraar moet wel zorg dragen voor de leerlingen. De begeleiding en ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften is een aangelegenheid van heel het schoolteam. Nog te dikwijls staat of valt een schooljaar met één leraar die bijv. het gebruik van STICORDI-maatregelen niet toelaat in zijn of haar klas. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid en de communicatie er rond mogen niet ontbreken in een ouder- en leerlingvriendelijke school .

Dit brengt ons bij de ontwikkeling van het beleidvoerend vermogen van scholen. De directie heeft een grote verantwoordelijkheid inzake het aansturen van het schoolteam, stimuleren van levenslang leren, samenwerking en afstemming tussen leraren... Het is noodzakelijk dat directeurs over voldoende capaciteiten en middelen beschikken om aan effectieve schoolontwikkeling te doen.

Tot slot

Het is onmogelijk om in het bestek van deze tekst alle bezorgdheden van ouders op te nemen. We hebben er slechts enkele exemplarisch weergegeven. We hopen dat we hiermee duidelijk hebben kunnen maken dat de leraar er wel degelijk toe doet voor ouders. Het is niet voldoende dat wij garanties hebben op goed onderwijs voor onze kinderen. Wie dat onderwijs biedt is daar wezenlijk mee verbonden. Wij rekenen er op dat ook in het onderwijs van morgen capabele leraars met een warm hart garant staan voor de opleiding van onze kinderen.

Naar de opleidingsverantwoordelijken uiten we daarom onze bezorgdheid dat er competente en didactisch goed onderlegde leraren blijven afgeleverd worden. In het kader van een bevredigende en

beloftevolle loopbaan voor de leraren en de leraren in spe, vragen we de overheid om voldoende aandacht te besteden aan de coaching en nascholing.

Niet alleen onderwijsidealen, maar ook feiten dwingen ons deze bezorgdheden te uiten. Onder welke modaliteiten al de betrokken partijen de doelstelling van kwaliteitsvol onderwijs kunnen waarmaken, is het voorwerp van een debat waarin eerst prioriteiten moeten worden gesteld. Een gedegen kennis, inzicht en vaardigheden zijn voor de overheid én voor ons belangrijk voor de toekomst.

VCOV vzw
Januari 2012